

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošiljanjem na dom
za celo leto 3 glđ. — kr.
„ pol leta 1 „ 60 „
„ četrt leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravništvu v dijaškem
semenišču (Knaben-
seminar.)
Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo. —

Za oznanila se pla-
čuje od navadne vrstiče,
če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

Požar v Sarajevu.

Velike nesreče so letos uže zadele cesarstvo, posebno pa grozne povodnji in silni požari. Še ni dolgo tega, ko je strahovita povodenj zalila in razdajala mesto Szegedin, a sedaj je pogorelo glavno mesto Bosne, od naše junaške vojske ravno pred enim letom priborjeno Sarajevo! Dne 8. avg. je nek trgovec in jud, po imenu Schwarz, zabijal in pečatil sodček žganjice, ko se mu tekočina nevarna užgá. Kmalu je bila vsa štacuna, ves hram, ulica, mesto v ognju. Podrobnih poročil še nimamo. Ali uže to, kar je telegraf poročal, nam daje misliti, da je bil požar res grozen. Gorelo je celi dan in celo noč, čeravno je na tisoče vojakov branilo in gasilo; celó potoke in vodo Miljačko so napeljali v mesto, da je po ulicah tekla. Še le ob 8. uri dne 9. avgusta se je posrečilo ogenj toliko ustaviti in omejiti, da ni dalje grabil. Trije vojaki so pri nevarnem delu smrt dobili, mnogo je pa ranjenih, 12 je bilo tako opečenih, da so jih morali v bolnišnico zanesti.

Pogorel je pa najlepší, najbogatejši srednji del mesta, na desnem obrežju Miljačke, ki teče po sred Sarajeva. Več kakor 600 hiš je pogorelo, to pa v Franc-Jozefovej ulici do pravoslavne cerkve, potem Ferhadija ulica, Kamalusa do nemškega konzulata in na severnej strani do Kamaline ulice in Nergine. Proti izhodu je vse pokončano tje do Carevega mosta. Med pogorelimi poslopji znameniteja so: katoliška cerkva, 4 mošeje, kjer je bilo cesarskega blaga za vojake nakupičenega, potem trgovinsko blago v Fazli-han-Karzija in Djulhan, dalje velika učilnica pri Begovi mošiji, palača greškega nadškofa, oficirska bolnišnica, nemški konzulat, skoro vse, kar so gleštale bogate rod-bine: Despič, Petrovič, Trifkovič, Heftanovič, Lukovič, Vasiljevič in druge. Nesreča in škoda je neizmerna, 20.000 ljudi je brez strehe, zgorelo je mnogo denarjev in dragocenosti. Škodo cenijo na 23 milijonov; všteta sta 2 milijona škode na državnem blagu za vojake. Sprva se je mislilo, da bo treba sedež deželne in vojaške gosposke pre-

staviti v Travnik, a sedaj je se sklenilo ostati, prebivalstvu pa s pobiranjem milodarov pomagati. V ta namen se je sestavil odbor v Sarajevu, ki prejema in razdeliva milodare. Svitli cesar so takoj poslali 10.000 fl., cesarjevič 1000 fl., vojvoda Württemberg 1000 fl. Mestu bo pa treba pomagati z državnim posojilom. Za pogorelece se bo po celem cesarstvu in vsej Evropi pobiralo, kakor za nesrečne Szegedince. Dal jim Bog najti mnogo podpornikov. Nekateri bogati ljudje so popolnem berači. Sila je sedaj tem večja, ker zavarovanja ondi ne poznajo.

Javna skušnja pri šolskih sestrah celjskih.

(Izviren dopis.)

Skušnja na dekliški šoli celjske okolice se je obnesla, kakor je „Sl. Gosp.“ že popolnoma resnično objavil, zares vrlo dobro. Veselja srce igralo je nam, ki smo sami gledali in poslušali pridne učenke prelepo odgovarjati! Vse njihovo vedenje je kazalo, kako srčno udane so nežne deklice svojim skrbnim učiteljicam, šolskim sestram! Nemogoče mi je, pa tudi nepotrebno se mi zdi, na drobno popisovati vso skušnjo. Le to rečem, da je bila zares zaslužena hvala, katero so vsi pričujoči p. n. gostje, med njimi preč. gosp. kanonik Kosar, očitno izrekli toliko vrlim učiteljicam, ktere ne opravljajo svojega težavnega posla zaradi svetnega, temveč zavoljo boljšega, večnega plačila; ktere ne podučujejo samo deklic, temveč jih tudi izrejajo v krščanskem duhu ter napeljujejo k bogoljubnemu življenju!

Na dan skušnje se je pokazalo, kolika škoda, (pa tudi kolika sramota. Ured.) bi bila za celo celjsko faro, če bi nas bile morale toliko izvrstne učiteljice med letom zapustiti, česar smo se že bali; če bi bili morali dekliško šolo pred koncem šolskega leta zapreti! — Dan skušnje je pa tudi pokazal, kako prazen je bil strah tistih, ki so mislili, da utegnejo šolske sestre našo dekliško mladež in po tem takem tudi našo okolico ponemčevati! Da bi se le po vseh naših spod-

nje-štajerskih šolah toliko v slovenskem jeziku podučevalo, kakor v celjski okoličanski dekliški šoli, odklenkati bi moralo sčasoma grdej nemškutariji in oholej ošabnosti po naših kmetih in trgih! Dan skušnje nam je na dalje pokazal, kako neumno je bilo blebetanje nekterih obrekovalcev, češ: v tej nunskej šoli se dekleta druga ne učijo, nego le da pojejo, molijo in napravljajo fina priročna dela! Kedaj so se pa neki tako izvrstno izurile v drugih predmetih, kterih se morajo učiti po učenem načrtu, veljavnem za celo Štajersko? Še več drugih potuhnjenih lažnjivcev zoper to šolo bi mi trebalo zavrniti; toda za zdaj molčim, ker upam, da jih utegne vendar še pamet srečati!

Volika dobrota za siromašne in od Celja bolj oddaljene učenke bila je tudi ta, da so dobivale o poldne tople hrane pri šolskih sestrah. Nad 40 deklic se je navadno nahranilo ob dnevih, ob kterih so morale čakati popoldanskega poduka. Naloga našega katoliškega društva je zdaj ta, da se 2razredna šola ne le ohrani, temveč utrdi in razširi. Treba bi bilo, že prihodnje šolsko leto ustanoviti tretji šolski razred! Toda v zdajšnji šolski hiši je to jako težavno. Daj Bog, da se našim šolskim sestram pozida kmalu toliko potrebno šolsko poslopje! V njem se lahko ustanovi posebni dekliški zavod, kakoršnega imajo šolske sestre v Mariboru in pri sv. Petru pod Mariborom, uršulinarice v Ljubljani in Škofji Loki itd. Kedar imamo lastno hišo, bi zamogli šolskim sestram v odgojo izročevati tudi ubožne in zemarjene sirotice iz našega mesta, iz celjske bližnje in daljne okolice! Deklice, ktere se drugače popolnoma zanemarijo, bi se krščanski izrejale in bi se v okom prišlo grdi razposajenosti in razuzdanosti. Taka sirotišnica bi bila velika dobrota in sreča ne le za našo celjsko farno, temveč tudi za sosednje okolice. Mnoge soseske so prisiljene, zapuščene otroke izročevati dostikrat nemarnim in brezvestnim ženskam, kjer hirajo na duši in na telesi; in za to „oskrbljevanje“ morajo še plačevati. Bi-li ne bilo dobro, če bi imeli v Celji sirotišnico pod vodstvom šolskih sester, kamor bi soseske z lahko in mirno vestjo pošiljale zapuščene sirotice?! Tu bi se skrbelo, da se izgojijo v pridne in bogaboječe dekle. Prosim toraj, podpirajte, kolikor mogoče naše „katoliško podporno društvo“, ktero ima skrbeti za krščansko izrejo naše dekliške mladeži, sčasoma pa ustanoviti sirotišnico za dekleta. Poglejmo na katoličane po Francozskem in v Belgiji. Kakor hitro zatere francoska vlada v enem kraju katoliško šolo, že se pripravi, če tudi z groznimi stroški, na drugem primerno stanovanje za katoliške učitelje in učence! In mi bi ne zmogli te malenkosti?!

Konečno izrekamo najprisrčnejšo zahvalo vsem blagim dobrotnikom in udom našega katoliškega društva, kterih imena in doneske naj bla-

govoli objavljati „Slov. Gospodar“. Bodite nam mili in zvesti tudi v prihodnje; prizadevajte si, nabirati nam še več udov; bodite prepričani, da podpirate dobro stvar, če pomagate k temu, da se zopet utrdi krščansko življenje po slovenskih družinah! Naj tu sledijo imena blagih dobrotnikov in sicer ustanovnikov „kat. podp. društva“: 1. Preč. gosp. Anton Vrečko, opat celjski, darovali so 50 fl. 2. Preč. gosp. Franc Kosar, korar v Mariboru darovali so 40 fl. 3. Č. g. Jožef Sorglehner, župnik 40 fl. 4. Preč. g. Franc Ogradi, duh. svetovalec, špiritual 40 fl. 5. Neimenovan v Celji 50 fl. 6. Č. g. P. Donat Schuster, duhovnik v kapuc. samostanu v Celji, 40 fl. 7. G. Valent. Zupanec, občinski odbornik na Zgornji Hudi in v celjski okolici je daroval 200 fl. 8. G. Jernej Zupanc, posestnik 40 fl. 9. Marija Zupanc 55 fl. 10. Urša Zupanc 40 fl. 11. Marija Ribež 50 fl. 12. Preč. gosp. Ivan Krušič, profesor daroval od podpisanih 60 fl., 10 fl. 13. Čast. gosp. Anton Šlander, vikar je daroval od podpisanih 40 fl. 10. 14. Čast. gosp. Jurij Bezenšek, župnik od podpisanih 40 fl. daroval je 10 fl. 15. Jožef Žičkar, kaplan daroval 40 fl, Ustanovnine je torej vplačane 723 gl.

Ustanovniki, kteri vplačajo društvu vsaj 40 fl. ostanejo našemu društvu udje, dokler društvu obstoji. Ustanovnina mora biti podlaga našemu društvu, ktera se ne bo načejala brez dovoljenja občnega zbora in ustanovnikov samih; le samo letne obresti ustanovnine se smejo za društvene potrebe rabiti. Imenik letnih udov objavimo prihodnjč!

Gospodarske stvari.

M. Pomoček zoper napihovanje goveje živine.

Vzamete se dve glavici česnika, se zrežete in v jednom litru mleka skuhate. Vse se potem zlije v lonec, z desko pokrije in v hlevu na primernem kraju brani. Kolikor starejša tekočina postane, toliko boljše in krepkejše je to zdravilo, vsled tega, da se skisa. Ko se govedo napihne, se mu $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{2}$ litra te tekočine vlije in vsako $\frac{1}{4}$ ali $\frac{1}{2}$ uro vlivanje ponovi, dokler živinčetu boljše ne postane. Takim živinčetu, ki slabo prebavljajo in vsled tega se tudi rada in večkrat napihnejo, se sme nekoliko dni zaporedoma po jeden ali tudi po dvakrat od tega zdravila dati. V Algavu, kjer živinoreja prospeva, se to priprosto, lahko sredstvo zoper napihovanje pogosto rabi in, kakor se pravi, z najboljšim uspehom.

M. Žajfnica dobro gnojilo. Žajfnica, to je voda, iz ktere se je perilo izpralo, je izvrstno gnojilo sadnim drevesom, travnikom, trsu itd. Škropljenje dreves s tako vodo pokonča ves mrčes, kakoršen se na takih drevesih nahaja in obvaruje trs grozdne bolezni. Za sočivje je žajfnica primerno z gnojnico pomešana izvrstno, močno gnojilo.

Letina bo v Avstriji vsakako med slabe všteta. Posebno osupnilo je poročilo iz Ogerskega, kder pšenica, rž, ječmen nenavadno slabo in malo zrnja daje, oves je nekoliko boljši, sploh pravoc je, da bo Ogerska zrnja imela prodati za polovico manj od lani, na koruzo, krompir in ajdo pa suša pritiska. Vina bo tudi manjše, vendar boljše, kakor je bilo lansko, če še september lep ostane. Vino in zrnje je v ceni malo nategnilo; vendar preveč na to ni gledati, ker je letina v Rumuniji, na Ruskem pa tudi na Nemškem dobra, Angleži in Francozi pa so začeli iz Amerike neznanu veliko zrnja privvažati.

Sejmovi na Štajerskem. 17. avg. sv. Jakob v Kostrivnici; 18. avg. Jarenina, Pilštanj, Rottenberg pri Devici Mariji v puščavi, Črmozišče.

Sejmovi na Koroškem. 21. avg. Bleiberg; 24. avg. Labod, Kotiče, Freže; 25. avg. Črna; 28. avg. sv. Andraž.

Dopisi.

Iz Ljutomera. (Strelno in kegeljsko društvo) je tukajšnjim prebivalcem precej časa delalo mnogo zabave in veselja, a sedaj je skoraj popolnem zaspalo. Kaj pa je uzrok temu spanju? Zakaj je društveno kegljišče zapuščeno? Največ je k temu pripomogel nek tukajšnji gospod, ki hoče vse na tihem zatreti, kar je narodnega in zbacniti vse, kar se ž njegovo modrostjo ne strinja in njegovemu komandiranju ne podvrže. Pretekla leta bilo je vse drugače. Na kegljišču se je poleti vsaki den sešlo lepo število gospodov in tako več prostih ur prijateljsko preživelo. To pa zato, ker je ravnateljstvo v narodnih rokah bilo in se v najlepšem redu ohranjevalo. Uže lanskega leta so prej omenjeni gospod „fortschrittler“ in njegovi kompanjoni čisto izostali iz društva, rekši, da oni bi uže zahajali, ako bi se slovenski ne govorilo, ker slovenščina jim je trn v peti. G. blagajnika smo zgubili lansko jesen in mesto njega bil je voljen začasno g. Č. strojar, ki je še precej značajan človek. Ko je bila letos nova volitev, ktere se je pa pičlo število udov udeležilo, bil je bivši začasni blagajnik potrjen, in ker je dotakratni kegljiščni vodja odstopil, je bil prej omenjeni „fortschrittler“ s 3 glasi za vodjo izvoljen. Uže drugi den potem je prišel njegov adjutant ali prav za prav „penzionirani kaseninšpektor“ na kegljišče in rekel: „Heuer wird da lustig zugehen, der Herr Director wird jetzt schon mustern“. Res prva „mustringa“ je bila, da je 217 fl. 37 kr. društvenega premoženja, ktero je bilo v posojilnici vloženo, dal po g. blagajniku potegniti ter potem 200 fl. v tukajšnjo hranilnico vložiti. Stoji li tukajšnja okrajna posojilnica, ktera je v rokah izvrstnega in izglednega ravnateljstva, na slabih nogah? Ima li posojilnica samo pri razposojevanju denarja zaupanje! Daje li hranilnica vekše obresti?

Kdo je dal gospodu „kegelbahndirektorju“ to pravico in koliko je on pripomogel k temu društvenemu premoženju, ki zdaj tak ž njim ravna? Zakaj ga od istega časa ni več na kegljišče? Morebiti se boji, da bi ga kateri društvenik po slovenski nagovoril in vprašal, zakaj tako z društvenim premoženjem ravna? Pač bi bilo „kegelbahndirektorju“ svetovati, da skoraj v penziji se poda, ker drugače ga utegnejo društveniki izbacniti. H koncu naj bode še omenjeno, da imenovani g. „kegelbahndirektor“ tudi slovenskih pesem slišati ne more, in to se tako po sebi razume, „Wer wird denn dieses windische Heulen zuhören? Če pride na večer domu zmartran od prevelikega dela, ali pa iz lova, kjer mora siromaček včas po celi den okoli hoditi, tedaj mu še na nekem javnem kraju blizu njegovega stanovanja gostje, ki večkrat radi kako pošteno lepo slovensko pesmico zapojejo, miru ne dajo, da bi se siromaček eno malo počivil. To je že „Skandal“ in pa „Ruhestörung“. Ako pa on na nekem drugem, sicer tudi javnem kraju, s svojimi kompanji (kterih pa je zdaj jako pičlo število) in pa svojim adjutantom in penzioniranim „kaseninšpektorjem“ Bog vé kako dolgo „jodla“, to pa je „wohlthuend für das Ohr, da drauf kann man leicht schlafen.“ Veste Vi gospod Frice, če bi se Vi le nekaj poboljšali pa pamet bolj „nticali“ in pa „gvant šparali“, te bi Vas vsi radi imeli!!!

A—r—.

Iz Velenja. (Gasilno društvo.) Marsikateri kraj je na Štajerskem, ki se ne more z Velenjem ponašati. Tukaj je sedež okrajnega zastopa, občinskega predstojnika, je pošta, 3razredna ljudska šola, raznovrstne prodajalnice, ki zadostujejo vsem potrebam tukaj bivajočega ljudstva, enega pa je vendar le do sedaj živo pomanjkovalo: gasilnega društva. Slednje leto je v tej dolini večkrat požar, in kako težko je gasiti, če prav veliko ljudi skupaj prihruje, ker še v zmešnjavi navadno eden družega ne razumejo! Temu se zdaj pride v okom. Namreč naši gospodje tržani so osnovali društvo prostovoljnih gasilcev, koje je preteklo soboto uže svoj odbor volilo, ki bode imel nalog štátute napraviti ter visoki vladi v potrjenje predložiti. Vpisanih je uže nad 70 udov. Za to hvalevredno začetje gre posebna hvala tukajšnjemu gospodu zdravniku, ki si toliko prizadeva. S tem naj mi bo dovoljeno tudi bližnje sosede opozoriti, da se tega društva blagovolé v obilnem številu udeležiti in mu kakor udje pristopiti. Korist je nedvomljiva. Prihodnji shod bode v nedeljo v Velenju v gosp. Rakovih dvoranah po poldanski službi božji.

Iz Doberne. (Budejevički škof) prevzviš. gosp. dr. Janez Valerijan Jirzik prišli so iz Českega v Dobernske toplice zdravja krepit; 82letni častitljivi starček so letos 4 tedne neprenehoma po svoji škofiji popotovali, svoje ovčiče obiskovali, in vernim sv. birmo delili. Dokaz njihove posebne apostolske gorečnosti so trije cerkveni zbori, ktere

so na svojem škofovem sedežu v Budejovicah leta 1863, 1872 in 1875 obhajali. Po širokem znana je njihova poljudna dogmatika, katero je duhovnik naše škofije v slovenščino prevedel, pa doslej še žalibože ni prišla na svitlo. Bog daj prevzvišenemu vladiki jako okrepanemu se srečno vrniti k svoji ljubljeni čredi. K letu pa, ko bodo prevz. škof dopolnili 60. leto svoje duhovske službe, naj nas bi zopet svojim častitljivim pohodom razveselili!

Iz Gruškoviča v Halozah. (Slab predstojnik) za srenjčane je skoro vselej tisti, ki se sramuje svoje slovenske krvi in nemškutari. Tak predstojnik je naš Jožef Bezjak. Mesenca julija prišel je iz Ptujja dačni eksekutor in imel seboj žandarja in našega predstojnika. Sli so od hiše do hiše in iztirjevali in rubili, da je bilo žalostno; jemali so govejo živad in tudi pohištvo. Rubljenci so prosili, naj se jim da 8 dni časa za poravnanje davkov. Eksekutor je bil voljen prošnje uslišati. Ali kdor ni imel usmiljenja, to je bil predstojnik Jože Bezjak. Rekel je: po kar smo prišli, to odvzememo in pojdemo! Zgodilo se je tako! Dobro, za par mesencev bo volitev novega župana in takrat bomo tega neusmiljenca in nemčurja, ki bi rad pri nas visoko glavo nosil, izhitili in otrsli. Takega predstojnika nečemo nikdar več! Slovenci radi plačujemo dače, kečar zamoremo. Tri leta zaporedom smo imeli točo, letos pa še ničesar prodali, kako hočemo plačati? In vrh tega nas lastni človek in predstojnik nadleguje! Zato proč s tem nemčurjem!

Iz Celja. („Janus“, vzajemna zavarovalnica za človeško življenje, na Dunaju.) V dotiki z denešnjim oznanilom omenjene zavarovalnice, kojo zastopata gg. Vertnik in Valenčak v Celji, Graškeje cesti, hiš. št. 34. v noveji hiši „pri jelenu“, poleg čitalnice, poročamo o podpredstvom Njega ekscelence, Antona viteza Schmerling-a, zborujočej, rednej velikej skupščini po Dragotinu pl. Lucamu, direkcijskem prvosedniku objavljenem poročilu zadevajočem račun 39. opravnega leta 1878, iz kojega posnemamo sledeče dejanske izkaze: Leta 1878. se je pogodilo iz nova 1871. polie z fl. 3,026.659 zavarovane vrednosti. Skupna zavarovalna svota iznaša v 24.039 poliech fl. 22,690.100 66 vrednosti zavarovanega kapitala, in osvetuje čistega pomnoženja zavarovanj, nasproti preteklemu letu, za fl. 887.271-41 (t. j. za fl. 85.967-39 več od preteklega leta); izplačalo se je za dosmrtno in na dožitje zavarovane kapitala fl. 398.783-83 (t. j. za fl. 85.967-39 več od prejšnjega leta). Preostanek bilance, ali računskega sklepa iznaša fl. 111.812-03, od koje svote se je po zalogi nadomestovalnega kapitala in pokojninskega fonda fl. 6708-72 izplačalo zavarovancem fl. 105.103-31. Vsled tega pripade nagrade v II. oddelku, dosmrtno zavarovanem 20% od pravilne letne premije. Skupno opravilno imetje družbeno iznaša fl. 4,097.085-24 in se je torej pomnožilo za fl. 272.648-41 od lanj-

skega leta. Od tega imetja pripada nadomestovalnim premijam fl. 3,133.092-59, osiguralnim zakladom fl. 647.828-33, nedomestovalnemu fondu za škode fl. 16.329-80, fondu za nadomestovalne kapitala fl. 174.118-12, za razne druge stroške fl. 80.866-47 in poroštvem imenovinam fl. 44.849-93. Premoženje zavarovalnice je v posestvih, vknjiženih posojilih ter policinih, v raznih imovinah in drugih vrednostnih sigurno ter plodonosno (v primerji 5⁶/₁₀%) naloženo. V primerji obstoječih zavarovanj in fondov koncem leta 1878. z dotičnim obstankom prejšnjih 10 let (koncem 1869. leta) se izvidi, da so se v polovici v gospodarskem oziru neplodnem desetletji zavarovana vrednost kapitala, isto tako nadomestovalne premije, osiguralni in skupni fondi podvojili, oziroma za 135%, 101%, 123%, in 100% pomnožili. — Po končanem poročilu preglednikov, se je direkciji izrekel absolutorij, in volili so se nadomestniki odbornikov.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Vendar enkrat nekaj nasledkov našim sijajnim volitvam. Svitli cesar so ministerstvo Stremajerjevo s pismom od 10. avg. odpnstili in mu dali slovo ter grofu Taaffeju naložili, naj brž sestavi novo ministerstvo. Hvala Bogu! Drugi korak (prvi so bile volitve) je storjen., da postane enkrat boljše v Avstriji. Čehovje pridejo gotovo v državni zbor; svitli cesar so to sami radostni naznanili knezu Schwarzenbergu. S tem v nekaki zvezi je tudi propad grofa Andrassyja; kajti zapustivši cesarski dvor v Išelnu se je odpeljal na Ogersko na svojo grajščino Terebež in ob enem se je razneslo po novinah, da je od cesarja dobil odpust in slovo. To je druga jako vesela novica, če se uresniči. Kajti grof Andrassy in jegova bolj magjarska nego avstrijska politika je kriva, da še Bosna in Hercegovina ni naša, da smo z Rusi prišli nekako nevarno navskriž ravno zavolj Turčije. Največja pregreha Andrassyjeva pa je, da je toliko let podpiral in držal nemško-ustavoverne pa tudi magjarske liberalce, da so nas ti skoro popolnem na nič djali. Za Andrassy-jem padne tudi minister Tisza in Avstrija stoji res pred velikanskim prevratom; Bog daj na dobro stran! — Liberalci tirjajo uže zopet, naj bi se zavolj povekšanih šolskih stroškov deželne doklade pozvišale na Českem in Štajerskem. Dokler bodo liberalci gospodarili, bodo davki šli na više; drugače ti gospodariti ne morejo. Svitli cesar so 9. avg. obiskali nemškega cesarja Viljelma v Gostinskih toplicah. Nadvojvoda Albreht ogleduje vojake na Erdeljskem. Železnico iz Siseka do Novega bodo delali na spomlad. Zastran Novega-pazarja je zopet nekoliko potihnilo.

Vnanje države. Znamenito je, da ruske novine čedalje bolj srdito napadajo Nemce in jiho-

vega Bismarka. To kaže na bodoči boj, kedar ruski in nemški cesar, ki sta prijatelja, umerjeta. Francozi tudi komaj svoj srd zoper Nemce krotijo, a med tem marljivo delajo šance proti nemški meji in trdnjave. V pruskej Nemčiji pričela se je silna volilna borba za deželni zbor pruski. Katoliški kandidatje so izdali volilni oklic, kder zahtevajo svobodo sv. Cerkve in krščansko izrejo mladine. Španjolski mladi kralj je zgubil po smrti 18letno sestro. Na poti od pogreba se je pa zvrnil s kočijo, da bi bil skoro usmrten. Čilenci in Peruvijanci v Ameriki so se zopet na morji zgrabili pred mestom Iquique brezuspešno, med tem je peruvijanska oklopnica Huaskar ulovila čilensko leseno ladijo, na katerej je bil 1 regiment konjenikov.

Za poduk in kratek čas.

Ljutomerska okolica.

Zgodovinska črtica.)

(Spisal J. L. p. j. . .)

II. Mala nedelja. Na najnižjem oglu Slovenskih in blizu Ljutomerskih goric je Mala nedelja. Kakor pripoveduje Krempelj, po čegar spisih te vrstice posnemamo, imenuje ljudstvo Malo in Veliko nedeljo le Sveto Nedeljo, in ta razložek se je baje le v nemškem začel delati. Sveta nedelja se imenuje tudi farni kraj, ne daleč od Zagreba. Fara malonedeljska utegne prav stara biti; kajti mogoče je, da občine te župnije, Moravci in Radislavci, spominjajo na Radislava in njegovo velikomoravsko kraljestvo, da so morebiti občina Kozlavci in tamošnja šuma Hezel ter primiki: Kozija, Kozil, Kosi, zgodovinskega pomena, da se opirajo na Kozila ali Hezila, ki je bil Privinov sin in vladar slovanskega kraljestva ob Blatnem jezeru na Ogerskem. Mogoče je, da je bila cerkev Lindoves, katera se v Privinovem slovanskem kraljestvu (od 840—843 večkrat omenja, in katero je bil solnograški škof Luipram blagoslovil, ravno v sedanji občini Lindoves, v kateri je baš malonedeljska cerkev sv. Trojice. Dasi-ravno so to le dozdevanja, opirajoča se na imena, katera se sicer tudi v zgodovini prezirati ne smejo, vendar pa imenovanje hriba, na katerem sedanja cerkev stoji, lepo ime Cirkevnjak, brez dvombe svedoči, da je že davno tu stoječa cerkev hribu dala spomenuto ime. Za gotovo se zna, da je bila cerkev l. 1521, in postranska kapela pa l. 1545 sezidana. Kdaj je pa cerkev postala samostalna farna cerkev, in katere cerkve je ona bila prej podružnica, tega nam stari zapisniki ne povedo, kajti farovž je bil l. 1695. z vsemi pismi in protokoli pogorel. Da je bila l. 1635. že tu posebna fara, to se razvidi iz krstnih knjig pri sosednji fari sv. Lovrenca; poprej pa je spadala brž ko ne tako, kakor sv. Križ, sv. Jurij in Kapela k mestnej fari radgonskej.

V prejšnjih časih ste bili v tej fari še dve kapeli: kapela sv. Ane na pokopališči, ki se je pa l. 1785. podrla, in kapela sv. Tomaža v Bukovci. Tu sem so hodile večkrat velike procesije, tu se je tudi večkrat sv. meša brala, a ko je bila kapela podoba svojega svetnika zgubila, se je opustila in ne več sezidala.

Ko se je 1837. na lepem Moravskem vrhu stoječi zidani križ popravljaj, naletelo se je na človeške kosti. Ob časih kuge ali pomora so baje ondi ljudi pokapali.

Radislavci in Moravci pri Mali nedelji. Od Cirkevnjaku pri Mali nedelji, od koder je krasen razgled v nekdanjo Panonijo, ima opazovalec proti zahodu v lepi dolini vas Radislavci, a na zahodni strani je občina Moravci zlasti lepi moravski vinski verh. Imeni teh vasi ste zato velevažni, ker nas spominjate na velikomoravsko slovansko kraljestvo Radislava in Svetopolka v 9. stoletju. Ko so bili namreč stari Slovenci po Samovi smrti brez mogočnega vladarja, so se pod svojimi vojvodi le težko branili napadom divjih Obrov. Zato so se obrnoli gorotanski (koroški) Slovenci za pomoč do Bavareev. Ti so bili sicer Obre pregnali, a primorali tudi Korošce da so se Bavarcem podvrgli in v zastavo poslali sinova takratnega vojvoda Boruta, namreč Karasta in Kajtimara. Ko se je bil pa bavarski vojvoda Tesil uprl Karolu Velikemu, odvezel mu je ta Bavarsko in Gorotan. Obri so bili sicer na Bavarsko in v Furlanijo pridrli, a Karol Veliki jih je bil zgrabil na Anizi, njegov sin Pipin pa je prejel od juga, in tako sta njih gospodstvo in ropanje za vselej uničila. Slovenci so bili s tem oproščeni najhujšega sovražnika Obrov; a prišli so pod oblast Nemcev, katere je Karol Vel. mej Slovenci naselil. Postali so Slovenci podložniki nemških grofov, a za katere so morali delati, kakor črna živina. — V tej stiski pokazala se je našim pradedom nova zvezda rešitve. V stari domovini Slovanov, v lepih deželah mej Karpati, Donavo in Tiso osnovalo se je kraljestvo Veliko Moravsko, katero je segalo daleč v Panonijo in katero pa se ne sme zamenjevati z dandanašnjim Moravskim. Mogočen knez te dobe je bil (846). Rastislav ali Radislav, ki se je bojeval s Franki in svojim podložnikom pozval v deželo slovanska aposteljna Cirila in Metoda. Rastislava je bil spodrinil njegov sinovec Svetopolk. Izročil ga je bil Ljudoviku Nemcu, kateri ga je bil na smrt obsodil, oči mu iztaknil in ga v samostan poslal. Svetopolk je bil pravi osnovelec velikomoravskega slovanskega kraljestva, ki se je razširjalo do Labe, Tise, Save in Drave in obsegalo več ali manj vse Slované, kateri živé v sedanjej Avstriji in kateri so danes že ponemčeni. Toda komaj je bilo velikomoravsko kraljestvo osnovano, že se je približeval tudi njegov konec. Svetopolk je bil namreč storil to neprevidnost, da je pred svojo smrtjo razdelil svojo veliko državo mej svoje

tri sinove. Ti so bili mej seboj nesložni, razdraženi po sosednjih Nemcih in kmalu tudi potlačeni po Magjarih, katere je bil nemški cesar Arnulf zoper Slované na pomoč pozval. — Iz teh znamenitih časov slovanskih knezov Radislava in Svetopolka nam družega ostalo ni, nego imena naših lepih vasi: Radislavci in Moravci; kajti skoro nedvomljivo je, da je murska in šavniška dolina bila v obsegu velikomoravskega kraljestva. Na Privinovega sina Kozila ali Hezila pa spominja vas „Kozlavci“ pri sv. Jurji na Šavnici. Privina in njegov sin Kozil (Hazil ali Kocelj) sta imela precejšnjo državo, ki je segala od Rabe do Donava, Mure in Drave ter obsegala gotovo tudi ljutomerske in ptujske kraje in Slovenske gorice. Ker je bil sv. Metod večkrat pri Kocelju in v njegovi prestolnici v Blatnem jezeru, utegnil se je torej njegov nauk po njegovih učencih tudi v naše kraje razširjevati. Tukaj navedene črtice so posnete po Krempeljnovih spisih v „Grazer-Zeitung“ od l. 1840—1842. Ta se je bil narodil v fari sv. Petra pri Radgoni l. 1787. V šolo je hodil v Mariboru in v Gradcu. Najprvo je bil kaplan pri Svetinjah, potem v Ormožu in v Ptuju. Na to je prišel za župnika k sv. Lovrencu v Slovenskih goricah in naposled k Malinedelji, kjer je 21. grudna 1844. umrl. Krempelj je bil izvrsten duhovnik, glasovit pridigar, imeniten slovenski pisatelj in domoljub. Spisal je veliko cerkvenih, molitvenih in šolskih knjig, n. pr. evangelje, pridige in dr. Šolske bukvice („Drugo berilo“) so ostale žalibog v rokopisih. Največjo slavo in zaslugu si je bil pa Krempelj pridobil s svojo knjigo „Dogodivšine štajerske zemlje“.

Smešničar 33. Dva potepuha gresta mimo njive, kder kmetovalec seje. Porogljivo mu pravi: oče, le delajte, le, midva pa bodeva sad vašega truda uživala. „To je prav lahko mogoče, odgovori kmet, kajti ravno sejem konoplje, iz čijih prediva se spletajo vrvi za vislice.“

Razne stvari.

(Vabilo.) V nedeljo dne 17. t. m. bode napravila gosp. podružnica v Ljutomeru izlet na Branek, kjer se bode govorilo o izreji goveje živine in o najnavadnih gospodarskih strojih s poskusi. Vsi gospodarji se vljudno vabijo. Odbor.

(Nekrščanska mati) je 31. julija okoli treh zjutraj na Dobrni pred hišo poštenega kmeta pustila kake tri dni staro deklico ter je zginola. Morala je biti od daleč doma, ker starega zimskega robca, v kateri je otroka zavila, ljudje ne poznajo. Ako kdo kaj zanesljivega vé o tem zločinstvu, naj naznani to duhovski ali pa deželjski gosposki, da mati sprejme zaslužen plačilo, otrok pa rodbinsko ime, katero mu gre.

(Thierschutzvereine) t. j. društva živini v obrambo zoper trpinčenje, hočejo osnovati po večih mestih slov. Štajerske; bi pa kazalo, da bi do-

tični strici rajši na uboge ljudi zmislili, ki nam gladu umirajo; spomladi je dijak mariborske gimnazije lakote umrl, nedavno pa se delavec obesil, čegar trebuh so prazen našli, ko so ga razrezavali.

(Dr. Jožef Jug) je zaprt in o vsem jegovem nepregibnem premoženju od sodnije zaukazan konkurs. Kdor ima kaj tirjati, se mora 23. aug. pri št. lenartskeji sodnji oglašiti, drugače ne dobi nič.

(Pri Šoštanju) v nekeji votlini izkopali so kosti živali, kakoršnih je bilo le pred sedanjo dobo zemljino.

(Slatinske vrelce) našli so blizu Železne-Kaple na Koroškem, to pa v prekrasnej dolinici na znožju Solčavskih planin.

(Obsojen) je bil v Ljubnem v gorenjem Štajerskem nadučitelj Franc Pihler na 1 leto v težko ječo, ker je šolarice zapeljeval. Posestnik hiše v Slatini, hrvatski Nikola Urica, bil je v Zagrebu obsojen na 2 mesenca v ječo, ker je kot policijski ravnatelj v Mostaru v Hercegovini goljufal.

(Najprisrčnišo zahvalo) izrekam slavnemu županstvu pri sv. Juriju objužni železnici, kojemu se je posrečilo meni ukradeno kravo zasačiti; rogova je tat odžagal in opilil.

Ivan Žolnir,
učitelj v Špitaliču.

(Umrli) v Ljubljani je g. Franc Končan, bivši učitelj pri sv. Antonu na Pohorji in slovenski pisatelj, še le 24 let star.

(300 delavcev) se je iz Spod. Drauberga odpeljalo v Sisek, da se od ondot podajo v Bosno delat železnice iz Zenice do Sarajeva.

(Dva Slovenca) morata iz Slovenskega na Nemško, profesor dr. Purgaj iz Maribora v Gradec, profesor Müllner pa v Bregenz, ki je nekde za Tirolskimi planinami. Na njuno mesto prideta dva Nemea, nek Heil in nek Mell.

(Kuratorja) postavila je sodnja zblaznelima Jakobu Jesenjaku v Ponkvi in Štefanu Kačičniku v Dramljah.

(Utonil) je v Voglajni 14letni Karl Turin, sin železniškega čuvaja.

(Štrela udarila) je pri Makolah v viničarijo, ki se je užgala in je posestnici udovi vse zgorelo, tudi 19letni sin je bil izvlečen mrtev brez nog in rok; ob enem je udarilo v Mostečnem, da je posestniku A. V. pogorela hiša in gospodarsko poslopje, omamljene 3 osebe so se čez dolgo zavedle.

(Pogorelo) je Janezu Mlakarju, posestniku v Slov. Bistrici, gospodarsko poslopje.

(Izlet napravijo) ljubljanske čitalnice pevci v Celje ob začetku mesenca septembra.

(Velik ogenj) je bil v Pirešicah, kder je 6. aug. trem posestnikom pogorelo 14 poslopij, 6 goved in 7 svinj; škoda se cení na 6600 fl. Ogenj zapalil je nek deček z žvepljenkami.

(Savinjino strugo popravili) so pri Grižah, kder je 80 delavcev od prve spomladi delalo, da je bilo mogoče reko v staro strugo spraviti dne 4. aug. t. l.

(Zoper reguliranje Pesnice) so se izrekle do sedaj razun ene vse srenje.

(Duhovne vaje) bodo letos v Slatini od 15—19. sept. pod vodstvom č. o. Patissa, jezuita.

(Župniki) postali so č. g. Davorin Terstenjak za Stari trg, č. g. Franc Šrol za Ljutomer, č. g. J. Modic za Prihovo; č. g. Ferd. Šoštarič je šel kot kaplan v Zibiko.

Listič uredništva. G. P. v J. poslanemu podobna smešnica je bila že tiskana. G. Ž. v L., g. S. v Jarenini g. H. pri sv. Petru prihodnjč. Izjave občin iz ljutomerske fare so zakasnene; g. S. v — zastran nepovoljnega Vam mrčanja, žvižganja in surovosti tajnika J. Sch—sch— pritožite se sami na dotičnem mestu, a ne v „Slov. Gosp.“ Jednako naj nas ljudje zavolj Possega pri božjem miru pusté!

Loterijsne številke:

V Trstu 9. avgusta 1879: 44, 47, 73, 62, 21.

V Lincu " " 5, 2, 35, 88, 47.

Prihodnje srečkanje: 23. avgusta 1879.

Najnovejši kurzi na Dunaju.

Papirna renta 66.65 — Srebrna renta 68.25 — Zlata renta. 78.65 — Akcije narodne banke 821.— — Kredite akcije 268 — — 20Napoleon 9.32 — Ces. kr. cekini 5.49. —

BUČELOREJCEM!

Dobijo se Dzierzonovi stoječi in ležeči panji, kakor tudi stroji za izpihanje strdi po prav nizki ceni.

J. Gselman

2—2 v Bohovi, pošta Slivnica (Schleinitz) pri Mariboru.

Stare železniške šinje

za mostove in pri stavbah hišnih in gospodarskih poslopij, potem najboljše frišno cementno apno

po najnižej ceni ima v zalogi 4—6

WOGG et RADAKOVITS

trgovina z železjem pri zlatem sidru v Celju.

26 **Le v hiš. šte. 26. v gosposkeji ulici v Mariboru.** 26

NAZNANILO.

Le jaz sprejemam naročila za ure z majatnikom ali pendelnom iz najimnitnejše, s častnim darilom obdarjene, urarnice bratov Resch v Ebensee (Ober-Oest.) proti plačilu v obrokih.

Dalje imam ure majatnice z ropotcem in zvonilom od 15 gld. naprej, tudi se dobivajo pri meni zlate in srebrne ure za gospode in gospé iz neke dunajske fabrike proti plačilu v gotovini. Ker mislim kupčijo s podobami opustiti, razprodavam vse, kar jih imam, z okviri vred, od 3 fl. naprej.

Tudi imam največjo zalogo slovenskih molitvenikov.

Umetnijska kupčija Rudolfa Wotrube

v MARIBORU hiš. šte. 26. v gosposkeji ulici.

26 **Le v hiš. šte. 26. v gosposkeji ulici v Mariboru.** 26

Risanje za prirezovanje oblačil

se kaže deklicam po prav dobrem in skušanem načinu skoz 14 dni, počenši s 18. avg. t. l. Tudi se sprejemajo učenke v postrežbo ter se do dobra podučijo v izdelovanji oblačil.

V Mariboru, Schillerstrasse h.-št. 6.

Trgovskega učenca

slovensk. jezika zmožnega vzame v svojo kupčijo s krojnim blagom (Schnittwaaren-Handlung) Janez Merio v Mariboru. 1—3

Pridnega fanta

vzame v uk Otto Schulze, klamfarski mojster v Mariboru. 1—3

Javna zahvala in priporočilo.

Podpisani se radovoljno zahvaljuje

asekurančnej družbi „PHOENIX“,

katero zastopa

g. Liebscher v Gradcu in gg. Vertnik & Valenčak v Celju,

za naglo izplačevanje požarne škode, kateri požar je nastal 12. julija t. l. in 20. t. m., toraj v 8 dneh se mi je točno izplačalo. Ob jednom to, prek sto let staro, pošteno družbo, vsem zavarovanja iskajočim živo priporočam.

Ogerska ves na gorenjem Štajerskem dne 20. julija 1879.

Juri Neuhold, posestnik.

2—3

„PHOENIX ASSURANCE COMPANY OF LONDON“.
„Phoenix“ v Londonu, asekuracija proti ognju.

Ustanovljena 1782. leta.

Za ces. kralj. države 20. februarja

1874 potrjena, z direkcijo v Trstu.

P. n.

Podpisani „Generalni zastop“ omenjene družbe za Štajersko, Koroško in Kranjsko v Gradcu s tem javno naznanja, da je gosp. **Vertnik & Valenčak-u** v Celju, Graškeje cesti hiš. št. 34.

Glavni zastop za 21 okrajev južne Štajerske

izročil in opozoruje slavno občinstvo, da se v vseh zavarovalnih zadevah oglašča do gori omenjenega glavnega zastopa v Celju.

V Gradcu meseca julija 1879.

Generalni zastop „Phoenix-a“ v Gradcu

Konrad Liebscher.

P. n.

Oziraje se na dotično okrožnico „Generalnega zastopa“ v Gradcu se usojamo s tem ob jednem naznanjati, da smo svojo

zavarovalno pisarno v Celju, Graškeje cesti hiš. št. 34. v novej hiši „Pri jelenu“ poleg čitalnice, ustanovili, ter uže odprli.

Priporočamo se torej za pogodbe zavarovanja za pre- in nepremakljivo imetje, zlasti zdaj za razne poljske pridelke, proti škodi po ognji, z najnižimi premijami, ki se gledé nizke cene lahko prišteva drugim sigurnim družbam, ter smo vsikdar radovoljni dajati natančnejša pojasnila.

V Celju meseca avgusta 1879.

Odličnim štovanjem

Vertnik & Valenčak

Glavna zastopnika „Phoenix-a“ v Celju.

2—3

„Janus“

Uzajemna zavarovalnica za človeško življenje na Dunaju.

Ustanovljena 1839. leta.

Zavarovalno premoženje končnem leta 1878 fl. 4.097.085.20.

Zavarovani kapital „ „ „ fl. 22.690.100.66.

P. n.

Podpisani „Generalni zastop gori omenjene zavarovalnice za Štajersko v Gradcu s tem najuljudnejše naznanja, da je

Glavni zastop za 21 okrajev južne Štajerske

gospodom **Vertnik & Valenčak-u** v Celju, Graškeje cesti, hiš. št. 34. izročil, katerega slavnemu občinstvu v vseh zadevah zavarovanja človeškega živo priporočamo.

V Gradcu meseca julija 1879.

Generalni zastop „Janus-a“ v Gradcu

Anton Klingatsch.

P. n.

Sklicevaje se na gori stoječe oznanilo, usojamo se, čestito občinstvo vabiti, da se zavaruje pri tej staroznanej domačej zavarovalnici na človeško življenje, ter dostavljamo, da se opira omenjena zavarovalnica na podlago popolne uzajemnosti, vsled katere so vsi zavarovani člani (udje) primerno lastniki vsega imetja zavarovalničnega; toraj se razdeluje dobiček pravilno jedino le mej lastnike polic, t. j. mej zavarovance in ne mej akcijonarje (delničarje.) Ker vsi nadzoritelji te zavarovalnice svoje delovanje brezplačno opravljajo, torej se zavaruje le za pravne stroške po najnižji ceni. Zavarovancem povrnjeni delež na dobičku iznaša doslej gl. 654.846. a. v. ter se je v primerji preteklih 5. let povrnilo dosmrtno v II. oddelku zavarovancem 20% od letne vplačane premije.

Odličnim štovanjem

Vertnik & Valenčak

Glavna zastopnika „JANUS-a“ v Celju.

V Celju mesenca avgusta 1879.

2—3

Opomba. Zavarovalna pisarna: V Celju, Graškeje cesti hiš. št. 34. v novej hiši „Pri jelenu“, poleg čitalnice.